

ՎԵՆԱՓԱՌ-ՆԱՅՐԱՊԵՏԻ ԱՅՑԵԼՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵԳԻՊՏՈՍ ԵՎ ԵԹՈՎՊԻԱ

Սույն թվականի հոկտեմբերի 12-ին Գարեգին Բ Վեհափառ Նայրապետը Ղապի Ուղղափառ Եկեղեցու Նովկապետ, Նորին Սրբություն Շնուդա Գ Պապրիարքի հրավերով մեկնեց Եգիպտոս ու Եթովպիա հովկապետական անդրանիկ այցելությամբ:

Վեհափառ Նայրապետին ողջեցում էին Ռումինիայի և Բուլղարիայի թեմերի առաջնորդ, Գերշ. Ս. Տիրայր արքեպս. Մարտիկյանը, Գերշ. Ս. Արսեն արքեպս. Բերբերյանը, Մայր Աթոռի Միջեկեղեցական հարաբերությունների բաժնի փնթոն Գերշ. Ս. Եզնիկ եպս. Պարոտյանը, Կոտայքի թեմի առաջնորդ, Գերշ. Ս. Առաքել եպս. Զարամյանը, ՆՃ զինված ուժերի Նոգևոր ծառայության առաջնորդ, Նոգեշնորի Ս. Արշեն արքեպս Սանտյանը՝ որպես գավազանակիր, ՆՃ Գիւրությունների Ազգային Ակադեմիայի նախագահ պրն Ֆադեյ Մարգսյանը:

Փարիզի Շառլ դը Գոլ օդանավակայանում Վեհափառ Նայրապետին դիմավորեցին Արևմտյան Եվրոպայի Նայրապետական պապվիրակ և Փարիզի առաջնորդ, Գերշ. Ս. Գյուր արքեպս. Նազգաշյանը, հոգևորականաց դասը, Ֆրանսիայում ՆՃ դեսպան պրն Էդվարդ Նալբանդյանը, ինչպես նաև ազգային իշխանությանց ներկայացուցիչներ: Նյութանոցում կարճատև հանգստից հետո Վեհափառ Նայրապետը և իր շքախումբը Փարիզից մեկնեցին Կահիրե:

ԵԳԻՊՏՈՍ

Կահիրեի Ազգային օդանավակայանում Վեհափառ Նայրապետին դիմավորելու էին եկել Եգիպտոսի հայոց թեմի առաջնորդ, Գերշ. Ս. Զավեն արքեպս. Չինչինյանը, Ղապի Եկեղեցու բարձրաստիճան հոգևորականներ, Եգիպտոսում ՆՃ լիագոր դեսպան պրն Սերգեյ Մանասարյանը, թեմական խորհրդի անդամներ:

Վեհափառ Նայրապետը իր շքախմբով առաջնորդվեց դեպի Ղապի Եկեղեցու Ս. Մարկոս Մայր Տաճար, ուր շուրջ յոթ հազար հավաքացյալներ հավաքվել էին դիմավորելու Ամենայն Հայոց Նայրապետին: Եկեղեցին զարդարված էր փոնականորեն: Եկեղեցու բակում Վեհափառ Նայրապետին դիմավորեց Նորին Սրբություն Շնուդա Գ Պապրիարքը և առաջնորդեց փաճարից ներս: Նորին Սրբություն Շնուդա Գ Պապրիարքը բարի գալուստի և ողջունի խոսք ասաց Վեհափառ Նայրապետին և հանգամանակից ներկայացրեց Ղապի Եկեղեցու աշխատանքները՝ հարկապես երիտասարդության շրջանակներում: Նա պալամեց Կիրակնօրյա դպրոցների առաքելության մասին: Խոսքի վերջում Նորին Սրբությունը հրավիրեց Վեհափառ Նայրապետ-

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ ՂՊՏԻ ՈՒՂԱՓԱՌ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՊԵՏ,
ՆՈՐԻՆ ՍՐԲՈՒԹՅՈՒՆ ԱՄԲԱ ՇՆՈՒԴԱ. Գ ՊԱՏՐԻԱՐԻՔԻ ՀԵՏ

դին՝ իր Հայրապետական օրհնությունը բաշխելու Ղպրի Եկեղեցու հավաքացյալներին:

Վեհափառ Հայրապետը գոհություն հայտնեց Բարձրյալն Աստծուն, որ ամիթ է ընծայել իրեն Եգիպտոսի օրհնյալ հողում հայրական օրհնություն տալու ղպրի հավաքացյալներին, և շարունակեց.

«Միրելի եղբայր Մեր ի Բրիսպոս.

Մեր այցը Եգիպտոս, որ իրական դարձավ Ձերդ Սրբության բարեհաճ ու սիրալիկ հրավերքով, հնագույն մեր Եկեղեցիների դարավոր եղբայրության նոր հավաստումն է: Որպես եղբրեկի Հայրապետ Ամենայն Հայոց, եկել ենք հասարակելու ի Բրիսպոս եղբայրության մեր սրբազան ուխտը: Այսօր մեր հանդիպման երջանիկ առիթով բերկրությամբ է համակված Մեր հոգին, ու Մեր շուրթերից գոհունակության ու փառաբանության աղոթքն է բարձրանում առ Աստված: Մեզ համար սրտի մեծ հրճվանք է ողջունել Ս. Մարկոս առաքյալի և ավետարանչի հիմնած եկեղեցու Պետին և կրկնակի հրճվանք է հանձին Ձերդ Սրբության ողջունել Ղպրի Եկեղեցու եպիսկոպոսական դասը, բոլոր եկեղեցականներին և առանձնապես՝ անապարսբնակ վանականությամբ:

Մենք խորին հուզմունքով ենք ուրբ դնում Եգիպտոսի հիևավորք հողին, որ կնիքն է կրում ժամանակների ու քաղաքակրթությունների, և որտեղ առաքելական օրերից արգասավոր հող գտավ Բրիսպոսի Ավետարանի կենսապարզն խոսքը:

Բրիսպոսական ավանդությամբ հարուստ է Ղպրի Ուղղափառ Եկեղեցին, որի ակունքները զույլ ու հորդահոս են՝ սկիզբ առնելով Ընդհանրական Եկեղեցու Ալեքսանդրյան հայրերի, մեծ ճգնակյացների ու վանականների քրիստոսաբոյր կյանքի օրինակից: Ղպրի Ուղղափառ Եկեղեցին սրբազան իր առաքելության՝ հավատով, հույսով ու Միրով Տիրոջ փրկարար խաչի ճանապարհով առաջնորդում է հավատավոր իր ժողովրդին, որը, ինչպես և հայ ժողովուրդը՝ հսկառակ կրած բազում փորձությունների, ապրել և ապրում է «հաւարք քո կեցուցին զքեզ» աստվածաշունչ պարովիրանի իմաստնությամբ:

Ուրախությամբ է լցվում հոգին, երբ տեսնում են այստեղ Մեզ դիմավորելու եկած հազարավոր երիտասարդների: Մեր կյանքում երիտասարդությունը խանդավառիչ ուժ է և մեր գոյությունն իմաստավորողը: Մենք ուրախությամբ լսեցինք քրիստոնեական ուսուցման գործունեության մասին, որ իրականացնում էր Դուք՝ Ձերդ Սրբությունը, եպիսկոպոսաց դասը, ողջ հոգևոր միաբանությունը Ղպրի Եկեղեցու: Ձերդ Սրբությունը թվարկեց այն շարքը, թե ովքեր իրավունք ունեն քարոզելու և ուսուցանելու Բրիսպոսի Ավետարանը, մեր Հայրերի սուրբ պարգամները և ուսմունքները: Մշա-

րտակիցին հոգևորականաց, սարկավագաց դասերը և Կիրակնօրյա դաս-
րոցների ուսուցիչները՝ որպես ուսուցանողներ և քարոզիչներ: Ես պետք է
ավերացնեմ. լավագույն քարոզիչներն ու ուսուցանողները հավարացրալ
ժողովրդի զավակներն են՝ իրենց հավարավոր կյանքի դրսևորումներով:

Ձերդ Սրբություն. համայն հայության հավարի օրրան Մայր Աթոռ
Սուրբ Էջմիածնից մեր ժողովրդի ողջույնն ու սերը և Հայրապետական Մեր
օրհնությունն ենք բերել բարեպաշտ դպրի ժողովրդին և ձեր արգասաբեր
ու հյուրընկալ երկրին, որ դարեր ի վեր սրտաբացորեն ընդունել և ապաս-
տան է տվել մեր ժողովրդի զավակներին:

Ներկայիս քույր մեր Եկեղեցիների և քրիստոնյա մեր երկու ժողովուրդ-
ների բարեկամությունը արգասավորվում է եզրադասի համայնքի և Ե-
զրադասի հայոց թեմի միջոցով, որ բոլորակալի ու ժրագան առաջնոր-
դությանը Գերաշնորհ Տ. Զավեն արքեպիսկոպոս Չինչինյանի՝ ազատորեն
ապրում է այսպեղ քրիստոնեական-ազգային իր ավանդույթներով և դպրի
ժողովրդի ու Եզրադասի մյուս ժողովուրդների հետ մասնակցում այս օր-
կյալ երկրի խաղաղ ու սրբեղծագործ կյանքին:

Մենք հավարում ենք քույր մեր Եկեղեցիները միմյանց կապող եղբայ-
րական սիրտ գործությանը, և այսօր եկել ենք միասնաբար աղոթելու, որ ա-
րարչագործ, երկնապարզ սերը ընդգրկի մեր հավարքի ժայռի վրա հիմ-
նված բոլոր Եկեղեցիները և շաղախը դառնա նրանց միության: Մենք հա-
վարում ենք, որ Ձեր Եկեղեցու հիմնադիր Ավետարանիչ Սուրբը և մեր Եկե-
ղեցու հիմնադիր Սրբազան երկու Առաքյալները բարեխոս են առ Աստված,
որ Տերը պահպանի և անսայթաք պահի քրիստոնեական բոլոր Եկեղեցի-
ներն իրենց առաքելականության մեջ: Աղոթում ենք նաև, որ Ավետարանի
յուսը շարունակի տարածվել աշխարհում, և իրականանա Սուրբ Մարկոսի
արձանագրած Քրիստոսի խոսքը. «Բայց նախ պարտ է Ավետարանս քարո-
զել»:

Ձերդ Սրբություն, սիրելի Եղբայր. թույլ տվե՛ք Մեր շնորհակալությունը
հայրենի Ձեզ հրավերի և ընդունելության համար: Մենք ուրախ ենք, որ
Մեր անդրանիկ այցելությունը Եզրադաս, որպես Ամենայն Հայոց Հայրա-
պետ, առիթ է ընձեռում Մեզ անձամբ բերկրաշատ հոգով հրավիրել Ձեզ
2001 թ. այցելելու Հայաստան և մասնակցություն բերելու Հայ Առաքելական
Եկեղեցու մեծ տոնին՝ Հայաստանում քրիստոնեության պետական կրոն
հռչակման 1700-ամյա հոբելյանին:

Մեր հանդիպման առիթով վերադին գոհություն առաքելով Բարձրալիկ
հայցում ենք, որ Տերն Իր օրհնության ու խնամքի ներքո հաարարուն պահի
Ղպրի Ուղղափառ և Հայ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցիները, հավարքն ու
քրիստոնեական եղբայրությունը մեր ժողովուրդների, քանզի «ամենեքին,

որ յուսացեալ են ի Նա ըստ ազգս ազգս խրեանց՝ ո՛չ տկարացին» (Ա Մակ. Բ 61)»»:

Ուշ երեկոյան Ս. Մարկոս եկեղեցուց Վեհափառ Հայրապետն իր շքախմբով մեկնեց դեպի եգիպտահայոց թեմի առաջնորդանիստ Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցի, ուր հարյուրավոր հայորդիներ հավաքվել էին դիմավորելու Ամենայն Հայոց Հայրապետին:

Ամպիռովանիով և «Հրաշափառ» շարականի երգեցողությամբ Վեհափառ Հայրապետն ուղեկցվեց քաճարից ներս, ուր կանոնական աղոթքից հետո բարի գալուստի խոսք ասաց թեմի առաջնորդ, Գերշ. Տ. Զավեն արքեպս. Չինչիկյանը: Սրբազան Հայրն իր խոսքում կարևորեց Ամենայն Հայոց Հայրապետի անդրանիկ Հովվապետական այցը Եգիպտոս՝ համայնքի ներքին կյանքի էլ ավելի աշխուժացման և նրա՝ Մայր Հայաստանին և Մայր Աթոռին կապվածությունը ամրապնդելու նպատակով: Իր խոսքի ավարտին Սրբազան Հայրը խնդրեց, որ Վեհափառ Հայրապետն Իր Հայրապետական օրհնությունը փոխանցի ներկա ժողովրդին:

Վեհափառ Հայրապետը, ջերմագին ողջունելով Սրբազան Հորը, թեմական և քաղաքային ժողովների ներկայացուցիչներին, հապկապես ներկա հավաքացյալներին, ասաց.

«Միրելի Սրբազան, սիրելի բարեպաշտ հայորդիք, սիրելի հավաքավոր և հարսգատ գավակներ մեր Մայր Եկեղեցու.

Ես փառք և գոհություն եմ մարտուցանում առ Աստված, որ Մեր գահակալության և Հայրապետության առաջին իսկ տարում այս շնորհին ընծայեց Մեզ՝ հովվապետական և հայրապետական այցով գրեմել Եգիպտոսի ափանդաշար և հիևավորց հողում և Մեր հարգանքը մարտուցել մեր քույր Ղպրի Եկեղեցու պետ Շնուդա Գ Պարրիսարքին, ինչպես նաև Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցու Ս. Լուսավորչի անունը կրող այս փառաշուք եկեղեցում աղոթել առ Աստված՝ միահյուսված եգիպտահայ Մեր հավաքացյալ գավակների հոգուց դեպի երկինք խնկի քույրաների հետ բարձրացող աղոթքներին:

Քիչ առաջ Մենք հյուրընկալվեցինք Ս. Մարկոս եկեղեցում: Մեծ խանդավառությամբ Ղպրի Եկեղեցու հավաքացյալներն ընդունեցին Մեզ: Մենք տեսանք մեր քույր Եկեղեցու հզոր հավարքի պոռթկումը: Մենք տեսանք խանդավառ երիտասարդներ, տեսանք խանդավառ հավաքացյալ ժողովուրդ: Մենք տեսանք սիրող ծնող՝ հանձին Ղպրի Եկեղեցու Պետրի, և փոխադարձաբար սիրող գավակների՝ ի դեմս իրենց առաջնորդի: Եվ փառք ու գոհություն մարտուցեցինք, որ քրիստոնեական հավարքն այսպիսի ուժգնությամբ կենդանի է և հրաշագործում է Եգիպտոսի օրինյալ աստվածաշնչական սուրբ հողում:

Այս պահին մեծ է Մեր գոհունակությունը, Մեր միփթարությունը, որ գրկվում ենք հայոց եկեղեցուն: Եկեղեցի, որ ձեր հավատքով, քրիստոսով, աշխարհանքով է կերպովել, և որի կամարների ներքո համախումբ՝ դուք կարողացել եք պահպանել ձեր ազգային ինքնությունը, ձեր հոգու հայացքը՝ հառած դեպի հայաստան մեր մայր երկիրը:

Ծննդիւր է ստված, թե յուրաքանչյուր հայի հոգին կապված է Մ. Գրիգոր Լուսավորչի Աջին, կապված է Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնին՝ մեր հավատի նվիրական կենտրոնին, որտեղից զայիս ենք մենք՝ բերելով ձեզ օրհնություններ, բերելով հայաստանաբնակ ձեր եղբայրների և քույրերի սերը, ողջույնը և պարզամիտ, որպեսզի դուք շարունակեք այսպեղ ապրել որպես ազնիվ բաղաքացիներ, որպես հայրենասեր հայորդիք՝ հավատարիմ ձեր հայրերի սրբազան հավատքին, հավատարիմ մեր ազգային ժառանգությանը, մեր եկեղեցական ավանդությանը, որով միայն երաշխավորված է մեր կյանքի ընթացքը դեպի նոր հազարամյակներ:

հայրենիքը ձեռք է բերել անկախություն: Այսօր դժվարությանը միջով է անցնում մեր ժողովրդի կյանքը հայրենիքում: հայը շարունակում է մաքառել, պայքարել իր անկախության, իր ազատ ապրելու աստվածաշնորհ իրավունքի համար: հակառակ բոլոր տեսակի բազում դժվարություններին, հանձնառություններին, նեղություններին, որ կրում են մեր ժողովրդի զավակները, ահա արդեն տասը տարիներ հավատով, հույսով և վճռականությամբ են լցված նրանց հոգիները, հաստատուն ու ամուր է նրանց կամքը՝ հայրենիքը գորացնելու, շենացնելու և կյանքը բարօր դարձնելու հայոց պարտական հողի վրա, Մասյաց հայացքի ներքո, Էջմիածնի օրհնության ներքո:

Մենք գոհունակ սրտով Մեր աղոթքն ենք առաքում առ Աստված, որ Տիրոջ բարի հայացքը միշտ լինի մեր ժողովրդի վրա ի հայաստան, հԱրցախ և ի ափյուռ աշխարհի, որպեսզի մեր ժողովրդի զավակները կարողանան հայրենիքի սերն իրենց հոգում ապրել, հարապրել, որ աստվածապարզ մի գեղեցիկ օր համախմբվենք ազգովին մեր մայր հողում: Այս առիթով Մեր սրտի գոհունակությունն ենք ուզում հայրենի Զավեն արքայա: Զինչինյանին, որ նախանձախնդրությամբ կազմակերպեց Մեր այցը Եգիպտոս: Մեր գնահատանքն ենք ուզում հղել մեր պարզվարժան դեսպանին, որը Սրբազանի հետ սիրտ սրտի տված, մեկ ամբողջություն դարձած տրևում է մեր ժողովրդի բարօր կյանքի համար հայրենիքից հեռու, Նեղոսի ափերին կայք հաստատված հայության համար: Մենք մեր գնահատանքն ենք ուզում հղել այս պահին ձեզ, սիրելի՛ հայորդիք, որ այս ոչ ժամին ձեր քայլերն եք ուղղել Առաջնորդարան, դեպի այս սուրբ տաճարը՝ ողջունելու և բարի գալուստ մաղթելու ձեր հայրապետին, նրանից օրհնություն սրանալու և նրա շնորհներից ընդունելու ողջույնը հայրենական, ողջույնը նվիրական

Մասյաց լեռներից ձեզ բերված: Ձեր հավարքի մասին, ձեր օրինակելի կյանքի, ձեր հայրենասիրության մասին լսել ենք մշտապես:

Թող Տերն Իր Աջը հովանի դարձնի ձեզ վրա, թող Տերը զորացնի ձեզ ձեր հավարքի մեջ, հույսը խառնդալատ պստի ձեր մեջ, սերը՝ անպակաս, որպեսզի հավարքով, հույսով ու սիրով շարունակեք կերտել ձեր կյանքը՝ հայրենասիրությունը դարձնելով եկեղեցաշինության նվիրական գործ:

Աստուծո օրհնությունն եմ հայցում, նաև շնորհք ու սեր, և մաղթում արձակման աղոթքով խաղաղություն ձեր ընտանեկան օջախներում, ձեր հոգիներում: Թող Աստված օրհնի ձեզ»:

Խոսքի ավարտին Վեհափառ Հայրապետին նույն խանդավառությամբ ուղեկցեցին Առաջնորդարան, ուր մտերմիկ գրույց փեղի ունեցավ Վեհափառ Հայրապետի և թեմական ու քաղաքային ժողովների անդամների միջև:

Ուշ երեկոյան Վեհափառ Հայրապետը և իր շքախումբը մեկնեցին «Մարիոպ» հյուրանոց:

Հաջորդ օրը, առավոտյան ժամը 10.00-ին, Վեհափառ Հայրապետը, առաջնորդ Սրբազանի և Եգիպտոսում ՀՀ դեսպան, փառ Սերգեյ Մանասարյանի ուղեկցությամբ, մեկնեց Ալեքսանդրիա, որտեղ Ս. Պողոս-Պետրոս եկեղեցու դարբասների մոտ նրան դիմավորեցին փեղի հայ համայնքի ներկայացուցիչները և ամպիոկալնիով ու «Հրաշափառ» շարականի երգեցողությամբ ուղեկցեցին եկեղեցու արյան: Եկեղեցու բակում հավաքվել էին բազմաթիվ հայորդիներ, դպրոցական փառիքի պատանիներ՝ Ալեքսանդրիայի հոգևոր հովիվ Ս. Գրիգոր քին. Մուրադյանի գլխավորությամբ: Կանոնական աղոթքից հետո, հանուն Ալեքսանդրիայի հայ համայնքի, Վեհափառ Հայրապետին ողջույնի և բարի գալուստի մաղթանք ուղղեց առաջնորդ Սրբազանը և իր խոսքի ավարտին Վեհափառ Հայրապետին հրավիրեց իր Հայրական օրհնությունները բաշխելու ներկա հավաքացեղոց:

Վեհափառ Հայրապետն իր խոսքում մեծապես կարևորեց յուրաքանչյուր հայի կապվածությունը հայրենիքին՝ նշելով, որ Հայաստանի իրենց քույրերն ու եղբայրները բազում գրկանքներ են կրել վերջին փառը փառիներին, բայց և այդ զոհաբերությունների ու դժվարությունների հաղթահարման արդյունքում ունենք անկախացյալ Հայաստան և հաստատուն ու ամուր ոգով լցված, Հայրենիքի զորացմանն ու շնացմանը լծված զավակներ:

Վեհափառ Հայրապետը գնահատաբար խոսք ուղղեց նաև եգիպտահայ համայնքին՝ Հայաստանի նկատմամբ իրենց աջակցության և ցուցաբերած փառքեր օգնությունների համար:

Խոսքի ավարտին Վեհափառ Հայրապետը Ս. Պողոս-Պետրոս եկեղեցուն նվիրեց գորգ՝ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի և Տրդատ Թագավորի պատկերով:

Եկեղեցուց Վեհափառ Հայրապետը շարականների երգեցողության ներքո մուտք գործեց Առաջնորդարան, ուր փեղի ունեցավ Աջահամբույր: Այստեղ եկավ և Վեհա-

փառ Հայրապետին բարի գալուստ մաղթեց Ալեքսանդրիայի քաղաքապետ Մոհամեդ Աբդել սալամ Մահգուբը: Վերջինիս Վեհափառ Հայրապետը նվիրեց փայտյա մի գեղեցիկ ափսե՝ ի գնահատություն հայ համայնքի նկատմամբ ցուցաբերած եղբայրական վերաբերմունքի:

Այնուհետև, ի պատիվ Վեհափառ Հայրապետի այցելության, րեղի ունեցավ սիրո ճաշ՝ համայնքի անդամների հետ:

Կեսօրից հետո, ժամը 17.00-ին, Վեհափառ Հայրապետն այցելեց Ալեքսանդրիայի Հույն Ուղղափառ Եկեղեցու Պատրիարք, Նորին Սրբություն Պեպրոս Է-ին: Ս. Սավա վանքի Ս. Մարկոս եկեղեցում Վեհափառ Հայրապետը և Պեպրոս Է Պատրիարքը համարեղ աղոթեցին Հայ և Հույն Եկեղեցիների հավաքացյալների, ինչպես նաև քաղաքի խաղաղության հաստատման և ամրապնդման համար: Այնուհետև Պեպրոս Է Պատրիարքը ողջույնի և բարի գալուստի խոսք ասաց Վեհափառ Հայրապետին՝ ի մասնավորի նշելով, որ հայ և հույն ժողովուրդների ու Եկեղեցիների բարեկամությունը դարերի պատմություն ունի, և այն պետք է չլավելի զարգացնել: Նա նաև նշեց, որ Ալեքսանդրիայի Հույն Ուղղափառ Եկեղեցին լայն բարոգասկան աշխատանքներ է ծավալում Աֆրիկյան երկրներում:

Վեհափառ Հայրապետը պատասխան խոսքում գոհություն հայտնեց Տիրոջը, որ իր գահակալության առաջին փարում հնարավորություն է ընձեռել եղբայրական այցելությամբ հանդիպելու քույր Եկեղեցիների պետերին և իր հարգանքը մատուցելու նրանց, միաժամանակ ամրապնդելու միջեկեղեցական կապերը, որ հաստատվել էին իր երջանկահիշատակ նախորդները: Վեհափառ Հայրապետը ներկայացրեց նաև Հայ Առաքելական Եկեղեցու առջև ծառացած ներկայիս մարտահրավերները և Պեպրոս Է Պատրիարքին պաշտոնապես հրավիրեց Հայաստան՝ մասնակցելու 1700-ամյակի քոնակարարություններին:

Վեհափառ Հայրապետի հրավերը ուրախությամբ ընդունեց Պեպրոս Է Պատրիարքը:

Հանդիպման ավարտին Վեհափառ Հայրապետը, ի հիշատակ իր այցելության, Նորին Սրբությանը նվիրեց արծաթյա փորագրված ափսե և Տիրամոր պատկերով մի սրբանկար: Նորին Սրբությունը ևս իր կողմից Վեհափառ Հայրապետին նվիրեց ասա և սրբանկար:

Երեկոյան Վեհափառ Հայրապետն իր շքախմբով ուղևորվեց Կահիրե-Ալեքսանդրիա ճանապարհին գտնվող Ղափի Եկեղեցու մեծագույն վանքերից մեկը՝ Ս. Բիշոյի վանք, ուր Վեհափառ Հայրապետին դիմավորեց Շնուղա Գ Պատրիարքը, և վանականների մեծ թափորով ու շարականների երգեցողությամբ ողնկցեց քաղաք: Կանոնական աղոթքից հետո Շնուղա Գ Պատրիարքի ողնկցությամբ Վեհափառ Հայրապետը ծանոթացավ վանքին:

Առավոտյան ժամը 7.30-ին, նախաճաշից հետո, Շնուղա Գ Պատրիարքի և Ղափի Եկեղեցու բարձրաստիճան հոգևորականների ողնկցությամբ Վեհափառ Հայրապետն այցելեց Ս. Գևորգ կուսանոց, ուր ծանոթացավ կուսանոցի առօրյային,

կույսերի կենցաղին: Վերջիններս ցուցադրեցին իրենց ձեռագործ աշխատանքները և հուշանվերներ բաժանեցին շքախմբի անդամներին: Վեհափառ Հայրապետն այցելեց նաև Ս. Մարի մենաստան:

Երեկոյան Վեհափառ Հայրապետը վերադարձավ Կահիրե և փոքր հանգստից հետո մեկնեց «Հիլթոն» սրահ, ուր Կահիրեի քաղաքային ժողովը և համայնքը կազմակերպել էին ընթրիք՝ ի պատիվ Վեհափառ Հայրապետի այցելության:

Ընթրիքի վերջում եգիպտահայոց թեմի առաջնորդ, Գերշ. Տ. Զավեն արքեպս. Չինչինյանը Նորին Սրբությանը նվիրեց ոսկեզօծ սկիհ՝ Երևանի նոր կառուցվող Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցու համար:

Կիրակի առավոտյան Վեհափառ Հայրապետը մեկնեց Կահիրեի Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցի, ուր մեծ խանդավառությամբ էր սիրում: Հավաքվել էին հարյուրավոր հայորդիներ՝ մասնակցելու Ս. Պարարագին և լսելու Վեհափառ Հայրապետի պարզամտությունը: Օրվա պարարագիչն էր Տ. Եզնիկ եպս. Պետրոսյանը: Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցի ժամանեց նաև Շնուդա Գ Պարթիարքը, և, Առաջնորդարանում կարճատև զրույցից հետո, երկու Հայրապետները զույգ ամպիովանիներով մուտք գործեցին եկեղեցի:

«Հայր մեր»-ից առաջ Վեհափառ Հայրապետը ողջունելով Ղպրի Եկեղեցու Պետին՝ իր գոհունակությունը հայրենց Շնուդա Գ Պարթիարքի, ղպրի հոգևորականության և հավաքացյալների ցուցաբերած ջերմագին վերաբերմունքի համար: Նա ասաց.

«Միրեյի բարեպաշտ հայորդիք»

Մեր հոգին այս պահին լցված է ցնծությամբ, բերկրանքով և օրհնությամբ, որովհետև կանգնած ենք Մեր հավաքավոր զավակաց հետ Տիրոջ Սուրբ Մեղանի առջև աղոթքի՝ Մեզ հետ ունենալով մեր դավանակից, քույր Եկեղեցու հոգևոր պետ, Մեր սիրեցյալ եղբայր, Շնուդա Գ Պարթիարքին, որը հոգևոր երկրորդ ծնողն է ձեր, սիրելի հայորդիք: Մենք եկանք Եգիպտոս Մեր եղբայրական հարգանքը և սերը մարտցնելու որպես նորընտիր Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս: Մենք եկանք Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնից նաև հայրական Մեր օրհնությունները բերելու Մեր հավաքավոր սիրեցյալ զավակներին, որոնք դարերից ի վեր կայք են հաստատել և ապրում են օրհնյալ երկրում Եգիպտոսի:

Մենք այս պահին աղոթքով առ Աստված Մեր շնորհակալությունը և եղբայրական սերն ենք հայրենում այն ջերմ ընդունելության համար, որ տվեց Մեզ Մեր սիրեցյալ եղբայր Շնուդա Գ Սրբազան Պարթիարքը իր հավաքացյալ զավակների անունից, նախ Սուրբ Մարկոս եկեղեցում, այնուհետև բոլոր այն վայրերում և եկեղեցիներում, ուր Մենք Սրբազան Պարթիարքի հետ այցելեցինք և հյուրընկալվեցինք: Բնաստուն առաջնորդությամբ Մեր սիրեցյալ եղբոր՝ Շնուդա Գ Պարթիարքի, ծաղկում է Ղպրի Ուղղափառ Ե-

կեղեցիկ և արգասավորում իր հավատքը նոր իրագործումներով և ձևափոխումներով: Փառք և գոհություն ենք առ Աստված բարձրացնում, որ Լուսավարչի առաջնությանը և արձանագրում իր կյանքում հայ համայնքը Եզիպորտում՝ Կահիրեում, Ալեքսանդրիայում: Այս պահին, երբ կանգնած ենք աղոթքի Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ Մայր եկեղեցում Կահիրեի, մեր մրապարկների առջև կենդանանում, վեր է հառնում պարկերը՝ խոր Ախրապից դուրս եկող հայոց հայրապետի, երբ նա, հաղթական կանգնած իր ժողովրդի առջև, կոչ և հրավերք է ուղղում ասելով. «Եկայք շինեացուք Սուրբ զետրանն լուսոյ», եկեք կառուցենք լուսի սուրբ խորանը: Լուսավորչի այս պարգամն ու հորդորը մարգարեական էր մեր ժողովրդի համար. կարծեք թե կանխարեւված էր հայ ժողովրդի դարերի ողջ պարմությունը: Ուրեմն հրավեր կարդալով՝ կառուցենք լուսի սուրբ խորանը մեր, որից լույս պիտի ճառագի հասարակ աշխարհին: Այդ լուսի խորանը Լուսավորիչ հայրապետն առաջին հերթին ցանկացավ կառուցված տեսնել հայորդյաց հոգիներում, որպեսզի հեթանոսական խավարը դուրս մղվի հայո սրտից և հայորդու կյանքը ընթանա լուսի մեջ, որովհետև լուսի մեջ բարիք է գործվում, լուսի մեջ սերն է հրաշագործում, լուսի մեջ Աստված է փառաբանվում, և լուսի մեջ Բրիպորտի հավատարմոր անձը գրկում է իր փրկությունը:

Լուսավորիչը երեք լուսո խորաններ բարձրացրեց մեր ժողովրդի կյանքից ներս: Առաջին լուսո խորանը հայոց պետականության հասարարումն էր, երբ հիվանդությունից բժշկեց Տրդատ Գ արքային: Երկրորդ խորանը կանգնեցվեց մեր հայրենիքի մեջ: Դա Սուրբ Սեդանն է հայոց Եկեղեցու, որ մշտապես քրիստոնեական Ավետարանի լույսն է ճառագում մեր ժողովրդի զավակաց հոգիներից ներս: Երրորդ լուսո խորանը հայ դպրոցի լուսի խորանն էր: Հայ ժողովուրդը Լուսավորիչ հայրապետի այս պարգամը նվիրականորեն ծրարեց իր հոգու մեջ իր պարմության ողջ ընթացքին: Դաժան ու դժվարին պարմություն ենք ապրել, հաճախ կորցրել ենք մեր պետականությունը, բռնի վրարվել մեր հայրենական երկրից, բայց ուր էլ որ կայք ենք հասարարել, հավատարիմ Լուսավորիչ մեր հոր պարգամին, առաջնալին խնդիր ենք նկարել մեզ համար կառուցել լուսո խորանը մեր Սուրբ Եկեղեցու, և նրա կողքին հայոց դպրության, հայոց դպրոցի լուսո խորանը, որպեսզի քրիստոնեական Ավետարանի լույս պարգամների հեր նաև հայոց բանն ու բառը, հայոց գիրը լուսավորի միտքն ու հոգին մեր ժողովրդի զավակաց: Իսկ եթե չենք ունեցել երրորդ՝ պետականության խորանը մեր կյանքում, ապա տեսիլքն ու երազը միշտ վառ ենք պահել մեր հոգիներից ներս: Մենք գոհություն և փառք ենք առ Աստված բարձրացնում, սիրելի բարեպետ հայորդիք, որ մեր կյանքի նոր շրջանում առկա են այսօր լուսո աղո երեք խորաններն էլ: Այսօր, 80 տարիների աստվածամերժության շրջանից հետո, վերադին հայոց դպրոցում կանար է կապել քրիստոնեության

քարոզչության և դաստիարակության լուսո խորանը, և հայու զավակը վերադարձնում է Զրիստոսի Աստվածային պատվիրաններին և պարզապես և մեր սրբազան հայրերի հավատո վարդապետությանը: Նա հասնում է դառնում իր ազգային-եկեղեցական ավանդություններին, առնորություններին և կյանքին ընդհանրապես: Այսօր նոր ճառագում ունեն, հայրենական մեր երկրից ներս, լուսավորչափն հայոց քառասունների լուսո խորանները՝ քարոզելով մեր ժողովրդին Տիրոջ կենաց խոսքը և առաջնորդելու նրանց դեպի հավիտենական կյանքի ուղին: Այսօր նաև մեր ժողովրդի արի կամքով կանգնեցվել է հայոց պետականության լուսո խորանը, թեև բազում զոհանքներով, բազում քառասուններով, բազում կորուստներով, սակայն թանկ ու նվիրական յուրաքանչյուր հայրդու համար հայոց անկախ պետականությունը, որ տեսիլք ու երազ է եղել դարեր շարունակ հայրդու համար, որ նվիրական բաղձանք է եղել յուրաքանչյուր հայ հոգուց ներս, որով ապրել ու գործել է յուրաքանչյուր զավակ մեր ժողովրդի, ուր էլ որ ապրելիս լինի, ուր էլ որ Աստծո կամքը և փրկությունը նրան առաջնորդած լինի:

Գոհություն և փառք ենք առ Աստված բարձրացնում, որ աննկուն ոգին ու կամքը մեր ժողովրդի նպատակաուղղվի թանկ ձեռքբերված հայոց անկախությունը ամրագրելուն, հայոց պետությունը՝ քրիստոնեական պետություն ձևավորելուն, կերտելուն, որպեսզի արժանի հպարտությամբ կարողանանք պոռնախմբել 1700-ամյակը քրիստոնեական մեր դարձի: Այս տարեթիվը շրջադարձային պիտի նկարենք յուրաքանչյուր մեր կյանքի համար, որպեսզի այս տարեթիվը բարեփոխի, վերանորոգի, նոր կյանքի ճանապարհ բանա մեր ժողովրդի առջև թե՛ հայրենիքում, թե՛ սփյուռն աշխարհի: Իսկ այդ ուղին ու ճանապարհը առաջին հերթին հնարավոր է կերտել, երբ կանգնեցված է մեր հոգուց ներս լուսո խորանը մեր անձերի համար, որտեղ կկարողանա հրաշագործել մեր Տեր Հիսուս Զրիստոս բարի գործերով, աստվածասիւստ արարքներով, եկեղեցաշեն ու հայրենակներ ընթացքով մեր կյանքի:

Որպես Մեր առաջին այցելության հորդոր-պարգամ, Մեր խոսքը պետք է լինի ձեզ՝ շարունակել հավատարմի մնալ մեր հայրերի սրբազան հավատքին: Ամենօրյա մեր կյանքի ուղեկիշը դարձնել Զրիստոսի Մուրբ Ավետարանի պարզամենքն ու պատվիրանները, ընթերցել Ավետարանն ու Աստվածաշունչը ոչ թե որպես գիրք նվիրական ու սուրբ, այլ Տիրոջ յուրաքանչյուր խոսք դարձնել կյանք և կյանքի ուղեկիշ, ու այդ պահին մենք կկարողանանք իրապես նաև մեր պարտքը կատարել մեր հայրենիքի առջև, կկարողանանք հայրենիքը շեն ու պայծառ դարձնել, գորեղ Հայաստան՝ հավերժական մեր ժողովրդի զավակաց համար:

Միրելիները այս պարզամտով Մենք վերստին Մեր աղոթքն ենք առ Աստված բարձրացնում մեր ժողովրդի զավակաց հոգևոր կյանքի շինության համար: Մեր աղոթքն ենք առ Աստված բարձրացնում՝ հայցելով խաղաղություն համայն աշխարհին, խաղաղություն, բարգավաճում, բարօր ու երջանիկ կյանք ժողովրդին համայն: Մեր աղոթքն ենք առ Աստված բարձրացնում՝ նաև հայցելով սպասելի ու աստվածաստճող կյանքի ընթացք Եգիպտոսի հյուրընկալ երկրին և նրա բարեսեր ժողովրդին: Մեր աղոթքը՝ մեր քույր Եկեղեցուն՝ Ղպրի Ուղղափառ Եկեղեցուն, և նրա բարեպաշտ ու հավատարմոր ժողովրդին, որպեսզի Տիրոջ հավարքի մեջ զորանան ու պաշտասկերպվեն իրենց նոր կյանքով և այդ կյանքի ընթացքին իրենց նոր առարձակներով: Մեր գնահատանքը ուզում ենք ուղղել ձեզ՝ սիրելի բարեպաշտ ժողովուրդ հեգիպտոս: Մենք հոգու բերկրանքով ու հպարտությամբ տեսանք ու հաստատեցինք ձեր զոհողությունը, ձեր հանձնառության բարք ու արդյունքները մատաղ սերնդի հայաբարբառ խոսքերում ու լեզվում, այն կառույցներում և այն շինություններում, որոնց մեջ բնակություն են հաստատում մեր նախնիք:

Տիրոջ սերը, խաղաղությունը, շնորհը և օգնությունն են հայցում ձեզ համար այժմ և հավիտյանս. ամեն»:

Իր խոսքի ավարտին Վեհափառ Հայրապետը Շնուդա Պարթիարքին հրավիրեց իր հայրական խոսքն ուղղելու բարեպաշտ ժողովրդին:

Շնուդա Գ Պարթիարքն իր հերթին վկայակոչելով հայ ժողովրդի կապվածությունը իր արմատներին՝ հավարքին, սովորություններին, լեզվին, պարզամեջ ջանք չխնայել նոր սերնդի դաստիարակության համար:

Վեհափառ Հայրապետը, որպես գնահատանք փարիների ջանադիր աշխատանքի, եգիպտահայոց թեմի առաջնորդ, Գերշ. Տ. Զավեն արքեպս. Չինչինյանի կուրծքը զարդարեց եպիսկոպոսական պանակեով, իսկ համայնքին նվիրեց Հայաստանի քրիստոնեացման դրվագով գորգ:

Նոյեմբերի 16-ի առավոտյան Վեհափառ Հայրապետն այցելեց Ալ Ազհարի Շեյխ Մեմ խմամ Ալ Թանտաուին: Վերջինիս հետ գրույցում Վեհափառ Հայրապետն իր շնորհակալությունը հայտնեց արաբ ժողովրդին՝ դարասկզբին հայ ժողովրդի նկարմամբ ցուցաբերած եղբայրական վերաբերմունքի, ինչպես նաև հերագա ջերմ հարաբերությունների համար: Իր հերթին Շեյխ Ալ Թանտաուն Վեհափառ Հայրապետին շնորհակալություն հայտնեց հայ համայնքի ունեցած դերի համար՝ որպես Եգիպտոսի Հանրապետության ազնիվ քաղաքացիների:

Կեսօրին Վեհափառ Հայրապետն իր շքախմբով մեկնեց Ղպրի Եկեղեցու Պարթիարքարան, ուր երկու Հայրապետերը սպորագրեցին համատեղ կոմյունիկե: Սյուրն և ներկայացնում ենք կոմյունիկեի տեքստը.

**ՀԱՄԱՏԵՂ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՈՒՂԵՐԶ՝ ԸՆԴՈՒՄԵՆԱԿԱՆ
ՆՈՐԻՆ ՍՈՒՐԲ ՕԾՈՒԹՅՈՒՆ, ՂՊՏԻ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՊԱՏՐԻԱՐԷ
ՇՆՈՒՐԱԳ Գ ՊԱՏՐԻԱՐԷԻ ԵՎ ՆՈՐԻՆ ՍՈՒՐԲ ՕԾՈՒԹՅՈՒՆ,
ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԳԱՐԵԳՐԻՆ Բ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԿՈՂՄԻՅ**

Մենք լինելով քրիստոնյա ուղղափառ հավաքի մեջ՝ մենք գոհություն ենք հայտնում Աստվծուն՝ Հորը, Որդուն և Ս. Հոգուն, ընձեռնելու համար մեզ այս հնարավորությունը, արքայահայրելու մեր եղբայրական փոխադարձ սերը՝ Նորին Սուրբ Օծություն Գարեգին Բ Կաթողիկոսի՝ հոկտեմբերի 12-19 Եգիպտոս կապարած առաջին այցելության առիթով, որը համընկավ Սուրբ Ընդհանրի Եգիպտոս այցելելու Մեծ Հոբելյանի փոնակապարտություններին:

Որպես Արևելյան Ուղղափառ Եկեղեցիների մեր ընդհանրի ամենամեծ առաջնորդներից մեկը, Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Կաթողիկոսը միշտ ջերմորեն ընդունելի է Ղպրի Ուղղափառ Պապրիարքության, նրա հոգևորականների ու ժողովրդի կողմից Ղպրի Ուղղափառ հին վանքերում ու կուսանոցներում, ինչպես նաև ընդունելի է Կահիրեի և Ալեքսանդրիայի հայոց հոփի կողմից:

Որքան պարավաճող է վերահասարակել Քրիստոնյա հավաքի մեր միությունը, որը մենք հավաքարմորեն պահպանել ենք դարեր ի վեր, և որը հիմնված է վաղ շրջանի Եկեղեցու ավանդությանը հարազատ Սուրբ Գրքի վրա, հրապարակված առաջին երեք Տիեզերական ժողովների՝ Նիկիո (325), Կ. Պոլսի (381) և Եփեսոսի (431) կողմից: Մենք նորոգում ենք մեր ուխտը, որով պետք է մեր Եկեղեցիների կյանքի և գործունեության մեջ ավելի հստակ արքայահայրություն փանք այդ միությանը՝ հավաքարմորեն հնազանդվելով մեր Տեր Հիսուս Քրիստոսի՝ Մարմնացյալ Լոգոսի կամքին և հետևելով մեր Եկեղեցու հայրերի սրբազան ավանդության ուղղափառ ժառանգությանը: Մենք ընդունում և արժևորում ենք մեր ընդհանուր հոր՝ Ս. Կյուրեղ Ալեքսանդրացու հետևյալ արքայահայրությունը. «Մի է բնութիւն Բանին Աստուծոյ մարմնացելոյ»:

Մենք գոհություն ու փառաբանություն ենք մատուցում Սուրբ Երրորդությանը՝ Հայ և Ղպրի մեր Ուղղափառ Եկեղեցիներին շնորհած անցյալի նվիրագործված կյանքի և մեր սրբերի ու մարտիրոսների ճշմարիտ վարդապետության համար, ինչպես նաև հավաքի մեր միության անսասան ու անդադար շարունակության համար, այն հավաքի, որ «մի անգամ ընդմիշտ ավանդվեց սրբերին» (Հուդա 3), և մեր սիրեցյալ ժողովուրդների հոգևոր բարեկեցության համար:

Մենք պարտավորվում ենք ավելի փեսանելի ու շոշափելի դարձնել Արևելյան Ուղղափառ Եկեղեցիների ընդհանրի պարկանող մեր երկու Եկեղեցիների փեղա-

կան, շրջանային և համաշխարհային մակարդակներով Էկումենիկ շարժման մեջ սերտոր համագործակցումը, նաև ավելի ակտիվացնել մեր հավատարացյալներին սպասուհող հերթերի կոստությունների ու աղանդների հարուցած վրանգները դիմագրավելու մեր ընդհանուր պարտականության կարարումը: Մեր ընդհանուր առաջադրանքն է նաև դիմադարձել և քաջությամբ ընդունել նոր մարտահրավերները ժամանակակից աշխարհի, որպեսզի կյանքի ծայրահեղ աշխարհիկ հակումները չափազանց խեղաթուրում են մեր ժողովրդի հոգևոր, բարոյական և հասարակական կյանքն այս դարում: Քրիստոնեական հուսով մենք ակնկալում ենք, որ քրիստոնեության պատմության մեր երրորդ հազարամյակը լինի ամենանեոսոփունը, և աղոթում ենք մեր Տիրոջը, որ այն դարձնի հոգևոր ավելի մեծ վերագարթոնքի ժամանակաշրջան: Ղափի Ուղղափառ Եկեղեցին շնորհավորում է Հայ Ուղղափառ Եկեղեցուն՝ քրիստոնեությունը որպես պետական կրոն ընդունելու 1700-ամյակի, Ս. Գրիգոր Լուսավորչի հիշատակի մեծարման 2001 թ. տոնակատարությունների առիթով:

Մենք կոչ ենք անում Եգիպտոսի ու Հայաստանի, ինչպես նաև նրանց գաղթօջախների մեր բոլոր թեմական մեկուրպոլիսներին, արքեպիսկոպոսներին, եպիսկոպոսներին, ծխական քահանաներին, սարկավագներին, վանականներին, կույսերին և աշխարհիկ մարդկանց՝ հաստատելու ավելի սերտ հարաբերություններ և դրանք զարգացնել փոխադարձ համագործակցության Էկումենիկ իսկական ճանապարհներով՝ շահագրգռված մեր հավաքի միության մի պահանջով, նաև հոգևոր առողջության մրահագույթամբ և մեր ժողովուրդների աշխարհասփյուռ սրբեղծագործ ծառայությամբ, հաղթանակաբեր հիմունքներով դպրոցների, Երիտասարդաց միությունների նոր սերնդին բերած մեր սպասավորությամբ:

Մենք խրախուսում ենք ավելի սերտ համագործակցության ձգվումը աստվածաբանական կրթության բնագավառներում՝ մեր երկու Եկեղեցիների կենդանի ավանդություններին ավելի ուշադրություն դարձնելու համար: Ուսանողների և աստվածաբանական մասնագետների փոխանակությունը Էկումենիկ անհետաձգելի խնդիրներից մեկն է, որ մենք առաջադրում ենք աստվածաբանական մեր դպրոցներին և այդ բնագավառի այլ կենտրոնների հետ աստվածաբանական ուսումնասիրությունների և ուսուցումների պարագային:

Հրապարակությունների և նորությունների փոխանակությունների ընդհանուր հոգացության պեսակյունից մեր Եկեղեցիները ողջունել են Ն.Ս. Շնուրա Գ Պապրի-արքի չորս գրքերի թարգմանությունը հայերեն, և մենք ակնկալում ենք թարգմանությունների ավելի շար փոխանակություններ թե՛ հայերեն, թե՛ ասորերեն: Մենք խրախուսում ենք նաև նոր պեխնոլոգիայի ասպարեզում փորձի փոխանակումը, այն է՝ պեսալտոդական և համակարգչային սարքավորումներ:

Մսումկների և չափահասների՝ քրիստոնեական հավաքով խելամիտ և առողջ կրթությունը, ըստ մեր Եկեղեցիների ուղղափառ վարդապետության և բարոյական ուսուցումների, մեկ այլ բնագավառ է, որպեսզի հրահանգում ենք մեր Եկեղեցիներին՝

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ ԵԹՈՎՊԻԱՅԻ ՊԱՏՐԻԱՐԿ,
ՆՈՐԻՆ ՍՐԲՈՒԹՅՈՒՆ ԱԲՈՒՆԱ ՊԱՌԻԼՈՍԻ ՀԵՏ

սրելոձելու համագործակցության նոր և ավելի արդյունավետ ու բեղուն ճանապարհներ:

Մենք հասարակում ենք մեր Եկեղեցիների հասարակական ծառայությունների աջակցությունը, ի մասնավորի՝ չքավորների և լքյալների, հիվանդների և հաշմանդամների նկատմամբ: Մենք առաջարկում ենք մեր բոլոր կազմակերպություններին ծառայասիրության կոչով և աղերսով՝ զբաղվել աջակցության կարող այս բնագավառով:

Մենք մեր Եկեղեցիների բոլոր հավաքացյալների հետ աղոթում ենք խաղաղության և արդարության հասարակման համար Մերձավոր Արևելքում և Կովկասում, մասնավորապես Երուսաղեմում և Ղարաբաղում, բացառելով բռնությունը նաև ողջ աշխարհում: Մենք աղոթում ենք նաև մեր բարեկամական երկու ժողովուրդների և երկրների՝ Հայաստանի և Եգիպտոսի բարգավաճման համար:

ՇՆՈՒՂԱԳ

ԳԱՐԵԳԻՆ Բ

16 հոկտեմբեր 2000,

Կահիրե, Եգիպտոս

Կոմյունիկեի ստորագրումից հետո Պապրիարքարանի սեղանադրանը փնտռելի ունեցավ պաշտոնական ճաշ՝ ի պատիվ Վեհափառ Հայրապետի:

Երեկոյան ժամը 20.00-ին Վեհափառ Հայրապետը այցելեց Եգիպտոսում Հայաստանի դեսպանատուն: Նորին Սրբությանը դիմավորեց Եգիպտոսում և Հյուսիսային Աֆրիկայում Հայաստանի Հանրապետության լիազոր դեսպան, պարոն Մերգեյ Մանասարյանը: Վեհափառ Հայրապետը պարոն դեսպանի ուղեկցությամբ ծանոթացավ դեսպանատան աշխատանքներին, հայ համայնքի փրամադրած հարմարավետ շենքին:

Հոկտեմբերի 17-ին, կեսօրին, Վեհափառ Հայրապետը «Մարիոտ» հյուրանոցի իր հարկաբաժնում ընդունեց հայ համայնքի թերթերի, լրագրերի խմբագիրներին և առաջադար լրագրողներին: Վեհափառ Հայրապետը վերջիններիս ներկայացրեց Հայ Եկեղեցու ներկա վիճակը, հուզող խնդիրները, 1700-ամյակի փոնակապարտություններին նախապարտատված ընթացքը, պատասխանեց նրանց հուզող հարցերին:

Երեկոյան Վեհափառ Հայրապետի անունից Հայաստանի դեսպանադրանը փնտռելի ունեցավ ճաշկերույթ, որին հրավիրված էին Ղափի Եկեղեցու պետ Շնուդա Գ Պապրիարքը, Հունաց Եկեղեցու պետ Պետրոս Է Պապրիարքը, Ալ Ազհարի Շեյխ Մեծ իմամ Ալ Թանտաուն, Հանրապետության Մուֆթին, Տ. Բ. Լ. Մ. արեմապետը, Հայ Կաթողիկե Եկեղեցու հոգևոր հովիվը, Եգիպտոսում ՀՀ դեսպանը և ուրիշներ:

Ճաշկերույթի ընթացքում հնչեցին ողջույնի, բարեմաղթանքի և շնորհակալական խոսքեր:

Ուշ երեկոյան Վեհափառ Հայրապետը Առաջնորդարանում հանդիպեց թեմական և քաղաքային իշխանությանց ներկայացուցիչներին և զրույց ունեցավ ներհամայնքային կյանքին վերաբերող խնդիրների, ինչպես նաև 1700-ամյակի փոնակափարություններին եզիպրահայոց լիարժեք մասնակցության շուրջ:

ԵԹՈՎՊԻԱ

Հոկտեմբերի 19-ին, վաղ առավոտյան, Եթովպիայի Թ-Լահեդո Եկեղեցու պետ, Նորին Սրբություն Աբունա Պաուլոս Պարրիարքի հրավերով Կահիրեի օդանավակայանից Վեհափառ Հայրապետը և իր շքախումբը մեկնեցին Եթովպիայի մայրաքաղաք Ադիս Աբեբա, ուր ժամը 11.00-ին դիմավորելու էին եկել Նորին Սրբությունը՝ եպիսկոպոսաց դասի ուղեկցությամբ, Սուրբ Մինոդի անդամներ, Ալեքսանդրիայի Նույն Ուղղափառ Եկեղեցու պետի ներկայացուցիչ, Աբսիոմի մեմբրայոլիս Պետրոսը, Եթովպիայի հայ ազգային իշխանությանց ներկայացուցիչներ և այլք:

Օդանավակայանից Վեհափառ Հայրապետը և Նորին Սրբություն Աբունա Պաուլոսը, հոգևորականաց դասի շքախմբով, ուղղվեցին Եթովպական Եկեղեցու Ս. Երրորդություն Մայր Տաճար, ուր մեծ խանդավառությամբ և հոգևոր երգերի կատարումով Վեհափառ Հայրապետին դիմավորեցին բազմաթիվ հավատացյալներ, հոգևոր սպասավորներ և երիտասարդներ:

Տաճարից ներս, կանոնական արարողությունից հետո, Պարրիարք Հայրը ողջունեց և բարի գալուստ մաղթեց Վեհափառ Հայրապետին և հրավիրեց՝ իր Հայրապետական օրհնությունները փալու ներկա հոգևորականաց և հավատացյալներին:

Վեհափառ Հայրապետը, ջերմորեն ողջունելով Նորին Սրբությանը, հոգևորականաց դասին և ներկա հավատացյալներին, ասաց.

«Միընցյալ Սրբազան Պարրիարք Եղբայր.

Մենք, որպես Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս, մեծապես ուրախ ենք, որ Ասրժոն կամքով և առաջնորդությամբ, Ձերդ Սրբության սիրալիք հրավերով անդրանկի այցելություն ենք կատարում Եթովպական մեր քույր Եկեղեցու շնորհագարդ Հովվապետիդ, հավատացյալ ժողովրդիդ՝ հավասարեւոյ դավանակից մեր երկու Եկեղեցիների բարեկամական հարաբերությունները, որոնք մշտապես անխաթար են եղել և շաղախված սրտակցությամբ:

Համայն քրիստոնյա աշխարհի համար Ասրվածահայրնության 2000 թ. ի Զրիստոս մեր միության դրսևորման ու հոգևոր կյանքի նորոգության բերկրալի առիթ է. և Մենք փառք ու գոհաբանական աղոթք ենք առաքում երկինք, որ Տերը արժանացրեց Մեզ շնորհին եղբայրական սիրտ այցով

այսօր գրելվելու Եթովպիայի՝ դարավոր պատմությանը հարուստ հողում և Ձեզ հետ միասնաբար հայցելու մեր Տիրոջ՝ Դսուս Բրիարոսի խաղաղությունն ու օրհնությունը: Արդարև, «զի բարի կամ զի վայելուց, զի բնակեն և դարձի միասին» (Մով. ԺԼԲ 1):

Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնից, որ համայն հայության հավաքի կենտրոնն է, աշխարհասփյուռ մեր ժողովրդի ողջույններն ու բարեմաղթանքներն ենք բերել եթովպական ժողովրդին, որը սուրբ առաքյալների նվիրագործության ժամանակներից որդեգրված է Կենսաց Խաչի ճանապարհին և աշխարհում առաջիններից մեկն է քրիստոնեությունը հռչակել իր պետության պաշտոնական կրոն: Այսօր բերկրում է Մեր հոգին, որ հեազույն իր ավանդներով, ավելի քան 900 աղոթախոս վանքերով, ուխտապահ արվար հոգևոր դասով Եթովպական Եկեղեցին հավաքարմորեն շարունակում է Ավետարանի ճշմարիտ խոսքի մարտման արքազան առաքելությունը՝ հավաքի օրհնյալ արտահերերով առաջնորդելով իր հորը:

Խոր արմարներ ունեն հայ-եթովպական առնչումները: Պարմահայր Խորենացին նույնիսկ գրանցել է արևելյան մի ավանդություն, որի համաձայն հայոց նախահայր Զարմայրը եթովպական գեղով մասնակցել է Տրոյական պատերազմին: Երկու ժողովուրդների բարեկամությունը հարկապես արգասավորվել է քրիստոնեական նրանց կյանքի ընդհանրությանը և ամրապնդվել ու հարստացել Եթովպիայում հայկական համայնքի դարավոր գոյությանը: Երդ դարից ի վեր հայերն ապրում են այսօրեղ և, մշտապես վայելելով եթովպական իշխանությունների ու ժողովրդի սերն ու վրապախությունը, գործուն, նախանձախնդիր մասնակցություն բերում Եթովպիայի հասարակական կյանքի առաջընթացին:

Եթովպացի քրիստոսադրոշմ ժողովուրդը միշտ սիրով հյուրընկալել է մեր ժողովրդի զավակաց, հարկապես ընդունել ու օգնել համիդյան կոպրածներից և Հայոց Մեծ եղեռնից փրկվածներին, որոնց զավակներն իրենց կյանքով երախարահարույց եղան՝ Ֆաշիզմի դեմ պայքարում պաշտպանելով իրենց երկրորդ Հայրենիքի՝ Եթովպիայի ազատությունը:

Ձերդ Սրբություն. Եթովպիայի Ուղղափառ Թեախեղո Եկեղեցին, ինչպես Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցին ոչ հեռու անցյալում ապրել են աստվածներծության դժվարին տասնամյակներ, հաղթահարել բռնություն ու հալածանքներ, որոնց ծանրությունը բանարարկության տարիներին Դուր կրել էք անձամբ: Այսօր Աստված դարձյալ «ընդ մեզ» է: Նոր շունչ ևոր արթնություն ու կյանք են ապրում մեր Եկեղեցիները, որ ժողովրդավարական ուղիով զարգացող իրենց պետություններում ազատ են գործելու և Բրիարոսի Ավետարանը քարոզելու: Մեզ համար մեծ ուրախություն է նորոգել մեր երկու Եկեղեցիների սերտ կապերը, շարունակելով ավանդը երանաշնորհ Մեր նախորդների՝ Լազգեն Ա և Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց

Կայսրողիկոսների, որոնք Ձեր ևսիսորդների ու հավատակից մյուս Եկեղեցիների պետերի հետ համեմատումներ ունեցան՝ ի շահ Եկեղեցիների միության ու համագործակցության:

Թեև Հայ Եկեղեցու հոգևոր պետերը վերջին քառասուն տարում այցելել են Եթովպիա, և Եթովպիո Եկեղեցու պետը՝ Հայաստան, ադոնիսանդերն Հայոց և Եթովպիո Եկեղեցիների կապերն այսօր ալելի գործավոր են եղել՝ շնորհիվ ալելի քան հարյուրամյա պատմություն ունեցող հայ համայնքի, որ վայելում է Եթովպիո կյուրասեր ժողովրդի հարգանքն ու սերը: Ադիս Աբեբան ամբողջ տասնամյակ դարձավ մեր Եկեղեցիների էկումենիկ ոգու արտահայտության կարևոր կենտրոն: Մենք այսօր այսօրեղ ենք ևսյն ոգով ու վճռականությամբ:

Ինչպես Նորին Սրբությունը նշեց, 21-րդ դարը հոգևոր արժեքների առավել գորացման ու ծաղկման, հոգևոր կյանքի զարկ պիտի լինի աշխարհի ողջ մարդկության համար: Եվ պարտք կա մեզ վրա, Հին Արևելյան Ուղղափառ Եկեղեցիների վրա, որ առավել գորացնեն և սերտացնեն իրենց համագործակցությունը:

Միևնի բարեպաշտ եղբայրներ և քույրեր, հավանաբար զիտեք և այսօր էլ ինացաք Նորին Սրբության խոսքից, որ Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցին հնագույն Եկեղեցիներից մեկն է՝ հաստատված Զրիստոսի առաքյալներ Թադեոսի և Բարդուղիմեոսի կողմից, իսկ 301 թվականին քրիստոնեությունը Հայաստանում հռչակվեց որպես պետական կրոն: Մենք առաջիկա տարվա ընթացքում մեր քույր Եկեղեցիների պետերի և հավատացյալների հետ պատրաստվում ենք տոնելու հրաշալի այդ իրադարձության հոբելյանական 1700-ամյակը: Եվ այսօր Մենք ուրախությամբ վերահասարարում ենք գրավոր Մեր հրավերը Նորին Սրբությանը, որ իր ազնիվ ու աղոթասաց ներկայությունը բերի 1700-ամյակի մեծ տոնակատարություններին:

Աստուծո օրհնության ներքո մեր ժողովուրդների կյանքը քրիստոնեական իր հավատքի պաշտպանության համար ունեցել է միևնույն ընթացքը: Մեր ժողովուրդների պատմության մեջ տվել ենք բազում ևսահատկություններ ու մարդիկոսություններ՝ մեր հավատքի պահպանության գորացման ու հարստության համար:

Դեռևս ոչ հեռու անցյալում մենք պարտավոր էինք մեր հավատքի համար մարտ մղել կոմունիստական կարգերի դեմ: Այսօրեղ դուք, Հայաստանում՝ մենք: Եվ, որպես հոգևոր առաջնորդ, հպարտությամբ եմ ուզում արձանագրել հաղթանակը մեր բարեպաշտ ու աւարվածավախ ժողովուրդների, որոնք հաղթանակով պատկեցին իրենց պարտադրված այդ փորձությունը: Մենք աղոթում ենք, որ Տեղը խաղաղության մեջ պահի աշխարհը համայն, մեր ժողովուրդների քայլերն առաջնորդի դեպի եկեղեցի, որպես-

զի միշտ բարիքն ու երջանկությունը ուղեկից լինեն նրանց, և մեր շուրթերին միշտ լինի Աստուծո փառաբանության աղոթքը: Մենք հայցում ենք երկար տարիների կյանք և առաջնորդություն Նորին Սրբության համար, բարգավաճում և նորանոր հաջողությունների արձանագրում և անասանությունն ու հավերժություն Եթովպիայի իշխանություններին և աստվածասեր պետությունը:

Առ Աստված աստվածությանը Ամենայն Հայոց Հայրապետիս մաղթանքն է, որ Տիրոջ Ամենագուր Աջի հովանու ներքո միշտ օրինյալ լինի Եթովպիայի Ուղղափառ Թեմակեդո Եկեղեցին:

«Շնորհք, սեր և խաղաղության Տեսուն մերոյ Յիսուսի Զրիստոսի եղիցին ընդ մեզ և ընդ ամենեւեւսն. ամէն»:

Ս. Երբորդություն Մայր Տաճարից դուրս գալով, Վեհափառ Հայրապետը և իր շքախումբը մեկնեցին «Հիլթոն» հյուրանոց: Կեսօրին Վեհափառ Հայրապետը մեկնեց Եթովպիայի հայոց Ս. Գևորգ եկեղեցի, ուր հավաքվել էին 120 հոգանոց համայնքի գրեթե բոլոր անդամները, և ամպհովանիով ու «Հրաշափառ»-ով ուղեկցեցին քաճարից ներս: Վեհափառ Հայրապետը դրվապանքի խոսքեր ասաց Հայրենիքից հազարավոր կիլոմետրեր հեռու ապրող փոքրաթիվ հայերին, որ կարողացել են մնալ հարազատ գավակներ Մայր Եկեղեցու և ծաղկուն պահել հայկական ոգին համայնքից ներս:

Երեկոյան Վեհափառ Հայրապետը նորից այցելեց Նորին Սրբություն Աբունա Պաուլոս Պարրիարքին և վերջինիս ուղեկցությամբ մասնակցեց Եթովպիայի Եկեղեցու Միաբանական լիագումար նիստին, իր օրհնությունը բերեց դավանակից Եկեղեցու միաբաններին: Այսպես Նորին Սրբություն Աբունա Պաուլոս Պարրիարքը կրկին ողջունեց Վեհափառ Հայրապետին և իր խոսքում անդրադարձավ Հայ և Եթովպական Եկեղեցիների հարաբերություններին:

«Մենք՝ ուղղափառ հավաքի հերետոյսներս, 451 թվականի բաժանումից սկսած որևէ բաժանումի չենթարկվեցինք, մեր գաղափարականը չփոխեցինք, մեր հավաքը չաստանվեց, հակառակ որ մեր վրա ուժ գործադրեցին: Մինչև այսօր, առանց այդ փոփոխությունները ընդունելու, մենք՝ բույր Եկեղեցիներս, շարունակում ենք մեր ուղղափառ հավաքը: Այսպիսով, մենք՝ ուղղափառ հավաքի հերետոյսներս, այս մեր հավաքին հավաքարիմ, դեպի առաջ ենք գնում: Եկեղեցիները իրենց Մայր Եկեղեցիներից կարող են բաժանվել շար կարճ ժամանակով, բայց ոչ ընդմիշտ:

Մենք՝ Եթովպական և Հայկական Եկեղեցիներս, առաջիններից ենք, որ ընդունեցինք քրիստոնեական կրոնը. և այդ կրոնը մինչև այսօր պահպանում ենք:

Այս դարում կան այնպիսի պարագաներ, որոնք մարդկանց բաժանում են իրարից, սուր և անիրավ հավաքներ փարածել են փորձում: Բոլոր դժվարությունները հաղթահարելով՝ Հայ Եկեղեցին իր հավաքը պահպանել է, ինչը մեր հպարտու-

թյան մաս է կազմում: Արևելյան Ուղղափառ Եկեղեցիները, իրենց անսասան հավատքը պահելով, մինչև այսօր որպես փառքեր ընդունիք են ընդունվում բոլոր մյուս Եկեղեցիների կողմից: Հակառակ այս հինգ Եկեղեցիների աշխարհագրական հեռավորության, այս հինգ Եկեղեցիները կարողացել են անսասան պահել իրենց հավատքը: 1965 թվականին առիթ ունեցանք Եթովպիայի մեջ հավաքվելու և մեր գաղափարները փոխանակելու: Այդ ժողովի արդյունքն այն եղավ, որ համաձայնության հասանք, որ միջեկեղեցական հարաբերությունները զորացնենք, ուսանողների և դասախոսների փոխայցելություններ կատարենք, և եկեղեցականները փոխայցելություններ կատարեն:

Արդշվեց գրասենյակներ ստեղծել յուրաքանչյուր երկրի մեջ՝ փոխհարաբերությունները զարգացնելու նպատակով: Պարմության մեջ մենք շաբաթ ենք լսել Նիպոլերի գործած հոլոքոստի մասին, սակայն Հայոց եղեռնի մասին շաբաթից խոսակցություններ կան: Հայերը շաբաթավե՛լ առաջ են ունեցել Եղեռնը. միլիոնավոր հայեր ջարդվել և աքսորվել են իրենց երկրից:

Հայաստանը մաս է կազմել Խորհրդային Միության, ուր հալածվում էին կրոնն ու Եկեղեցին: Ներկանքն այն է եղել, որ բազմաթիվ եկեղեցիներ, քաջաբար պայքարելով, հասել են ազատության, և այսօր վերաշինության վրա են այդ ամեն եկեղեցիները: Հայ ժողովուրդը ամենագորեղ ժողովուրդներից է»:

Իր խոսքի ավարտին Նորին Սրբությունը հրավիրեց Վեհափառ Հայրապետին իր օրհնությունը բերելու միաբանական ժողովի պարգամավորներին: Վեհափառ Հայրապետն իր խոսքում ի մասնավորի ասաց.

«Հայ ժողովուրդն ունի մի գեղեցիկ բանաստեղծական խոսք. «Ընդ աստիճանս ինչ կա սիրուն, քան զանձկալի եղբայր անուն»:

Դարերով մենք եղել ենք եղբայրներ՝ շնորհիվ մեր հավատքի նույնության, շնորհիվ մեր Պսոս Զրիստոսի, Ով եղել է անքակտելի կապը մեր եղբայրության, և մենք այսօր առաջին անգամ եկել ենք եղբայրական այցով մեր սերը, հարգանքը փոխանցելու Եթովպիո Եկեղեցու պետ, Աբունա Պաուլոսին և միաժամանակ ամրացնելու և զորացնելու մեր Եկեղեցիների ու ժողովուրդների եղբայրությունը: Այսօր առավել հրամայական է, որ մենք՝ նույնադավան Եկեղեցիներն ու ժողովուրդներն, է՛լ ավելի սերտացնենք մեր հարաբերությունները ի դեմս բոլոր այն այլադավան հոսանքների, աղանդների, որ այսօր բաժանում են մեր հավատալիքի ժողովրդին ինչպես Հայաստանում, այնպես էլ Եթովպիո մեջ:

Մոցիալական, րևոնեսական ծանր վիճակը, որի մեջ գտնվում են մեր ժողովուրդները, պարարտ հող է այդ կրոնական կազմակերպությունների գործունեությունը. ծավալելու համար: Ներկա մեր կյանքի պայմաններում, առավել քան երբեք, մեծագույն պարասխառնություն ենք կրում մեր

ժողովրդի առջև՝ մեր հայրենի սրբազան հավաքը անաղարտ պահելու և սերունդներին փոխանցելու գործում:

Մենք պիտի կարողանանք համախումբ պահել մեր ժողովրդին մեր Եկեղեցու հարկի տակ, մենք պիտի կարողանանք մեր ժողովրդին հասկացնել և զերծ պահել, որ նա իր հավաքը, իր հայրենի սուրբ հավաքը զվաճառի մեկ կիլոգրամ բրնձի կամ շաքարի դիմաց: Մենք պիտի կարողանանք մեր ժողովրդին հասկացնել, որ հազարամյակներ այս հողը, որ իրենց սնունդ է տվել, որ իրեն պահել է, որ իր կյանքն է ապահովել, հետայսու էլ այդ հողը պիտի շարունակի իրեն սնունդ բաշխել, իրեն կյանք տալ, իրեն համխոնությունը երաշխավորել ու ապահովել: Մենք պիտի կարողանանք ժողովրդին հասկացնել, որ մեր ապավինությունը Աստված է, մեր հայրերից ժառանգած սուրբ հողը և մեր աշխարհներն ու աշխարհափրությունը: Ուրեմն մենք պիտի կրթենք մեր ժողովրդին որպես քրիստոնյաներ: Ծաղուրախ եմ, որ տեսա կիրակօրյա դպրոցի սաներին այսպես բազմախումբ, որոնք ինձ վարստություն ներշնչեցին, որ բոլոր դժվարությունները, որ այսօր ապրում է Եթովպիան, կարճ ժամանակի ընթացքում պիտի կարողանա հաղթահարել, հույսով լցրեցին ինձ դեպի Եթովպիո վաղվա օրը, որ պե՛տք է մեր ժողովուրդների համար երրորդ հազարամյակը լինի օրհնյալ կյանքի մի ժամանակաշրջան: Մենք պիտի այն կառուցենք, խարսխենք Քրիստոսի Ավետարանի ու պատգամների վրա: Մեր կյանքի կրողը պետք է լինի արդարությունը, սերը, խաղաղությունը, ներողամտությունը: Եվ ես ուրախ եմ, որ դուք բոլորդ հավաքվել եք այսօրե՜ղ՝ քննարկելու, ծրագրելու, թե ինչպես կարելի է այդ առաքելությունը իրականացնել ձեր հավաքավոր ժողովրդի կյանքում: Մաղթում եմ ձեզ հաջողություններ ձեր առաքելության մեջ: Աստված թող բարի արդյունքներով պսակի ձեր բոլոր ջանքերն ու աշխատանքները:

Շնորհակալ եմ այս առիթի, ջերմ ընդունակության համար, որ վերապահեց մեզ Մեր սիրեցյալ եղբայր Աթոռա Պատուար: Աստված կյանք, արևշարություն պարզեցի Նորին Սրբությանը, իր Աջը հովանի դարձնի իր Եկեղեցու և իր ժողովրդի վրա»:

Միաբանական ժողովից հետո Վեհափառ Հայրապետը և իր շքախումբը հանդիպեցին Սուրբ Մինոդի անդամներին, որի ժամանակ բուն քննարկում տեղի ունեցավ Արևելյան Ուղղափառ ընտանիքի հինգ դավանակից Եկեղեցիների հեղափոխական համագործակցության և հարաբերությունների էլ ավելի բարելավման շուրջ: Քննարկումներից հետո, ի պատիվ Վեհափառ Հայրապետի, Պարբիարքարանի սեղանադրանդ տեղի ունեցավ սիրո ճաշ, որին հրավիրվել էին նաև այլ Եկեղեցիների ներկայացուցիչներ ու հայ համայնքի անդամներ:

Հոկտեմբերի 20-ի առավոտը սկսվեց պետական պաշտոնյաներին այցելությամբ: Վեհափառ Հայրապետը հանդիպեց Հանրապետության Նախագահ, Նորին Գերագանցություն Նեգաստ Գիդադային և ԱԳ նախարար, Նորին Գերագանցություն Սեյդու Մեսֆինին, որոնց հետ քննարկվեցին Եթովպիայի ներկա տնտեսական ծանր կացությունը, փարաժաշրջանի խաղաղության, ինչպես նաև հայ համայնքին հուզող խնդիրներ:

Վեհափառ Հայրապետն այցելեց նաև Ս. Գրիգորիս եկեղեցի, ուր ծանոթացավ Եթովպական Եկեղեցու թանգարանային նմուշներին, այցելեց Սեբափա վանք՝ մայրապետ բույրերին, ուր ծանոթացավ կուսանոցի ներքին կյանքին, վանքի տնտեսությանը, հանդիպեց հարյուրավոր որբ երեխաների, ովքեր վայելում էին վանքի հովանավորությունը: Այցելությունը շարունակվեց Աստվածաբանական բուլեջում: Կեսօրին Վեհափառ Հայրապետը Աբունա Պաուլոսի ուղեկցությամբ այցելեց Ս. Գաբրիել եկեղեցի, ուր զեպրեղված է կոմունիստական ռեժիմի կողմից նահապետակալ թեմովիլոս Պարթիարի մարմինը, և հոգեհանգստյան աղոթքներով ու ծաղկեպսակի զեպրեղումով հարգանքի փութը մատուցեց Եթովպիո Եկեղեցու նահապետ Հայրապետի հիշատակին:

Երեկոյան Ադիս Աբեբայի հայկական ակումբում, ի պատիվ Վեհափառ Հայրապետի, հայ համայնքը տվեց ընթրիք, որին մասնակցում էին շքախմբի անդամները և հայ համայնքի գրեթե բոլոր անդամները: Ընթրիքն անցավ ջերմ մթնոլորտում, որի ընթացքում հնչեցին հայրենասիրական, ազգագրական երգեր:

Շաբաթ օրը, հոկտեմբերի 21-ին, առավոտը վաղ, Ս. Գևորգ եկեղեցում մատուցվեց Ս. Պարարագ, որին մասնակցեցին և «Հայր մեր»-ից առաջ օրհնության խոսք ասացին քույր Եկեղեցիների հովվապետերը: Պարարագիչն էր Գերշ. Տ. Առաքել եպս. Զարամյանը:

Կեսօրին «Տիթոն» հյուրանոցի ճաշասրահում Վեհափառ Հայրապետի անունից տրվեց ճաշ, որին հրավիրված էին Նորին Սրբություն, Աբունա Պաուլոս Պարթիարը, Եթովպիո Եկեղեցու բարձրաստիճան հոգևորականներ, Աբսիոմի Մեթոդոսիոս Պետրոսը և Եթովպիայի հայ համայնքի անդամները: Ճաշի ավարտին Վեհափառ Հայրապետը շնորհակալություն հայտնեց Նորին Սրբությանը ընդունելության համար և, որպես հիշատակ իր այցելության, նվիրեց Հայաստանից բերված փայտե մեծ խաչքար: Վեհափառ Հայրապետը նվերներ բաժանեց նաև հրավիրյալներին, ինչպես նաև հայ համայնքին:

Նույն օրը, ուշ երեկոյան, Վեհափառ Հայրապետը Ադիս Աբեբա-Ֆրանկֆուրտ-Ամստերդամ-Երևան ջվերթով վերադարձավ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին:

Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ ԵՎ
ԱԼԵԿՍԱՆԴՐԻԱՅԻ ԵՎ ՀԱՄԱՅՆ ԱՖՐԻԿԱՅԻ ՊԱՊ-ՊԱՏՐԻԱՐԿ,
ՆՈՐԻՆ ՍՐԲՈՒԹՅՈՒՆ ՊԵՏՐՈՍ VII